

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Plaukstoši lauku apvidi- kā to sasniegt?

Mārtiņš Cimermanis

«Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra»

Valdes priekšsēdētājs

LEADER

- LEADER tulkojumā no franču valodas (Liaison Entre Actions pour le Développement de L'Economie Rurale) nozīmē

**“mērķtiecīgas un koordinētas rīcības
lauku ekonomikas attīstībai”**

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

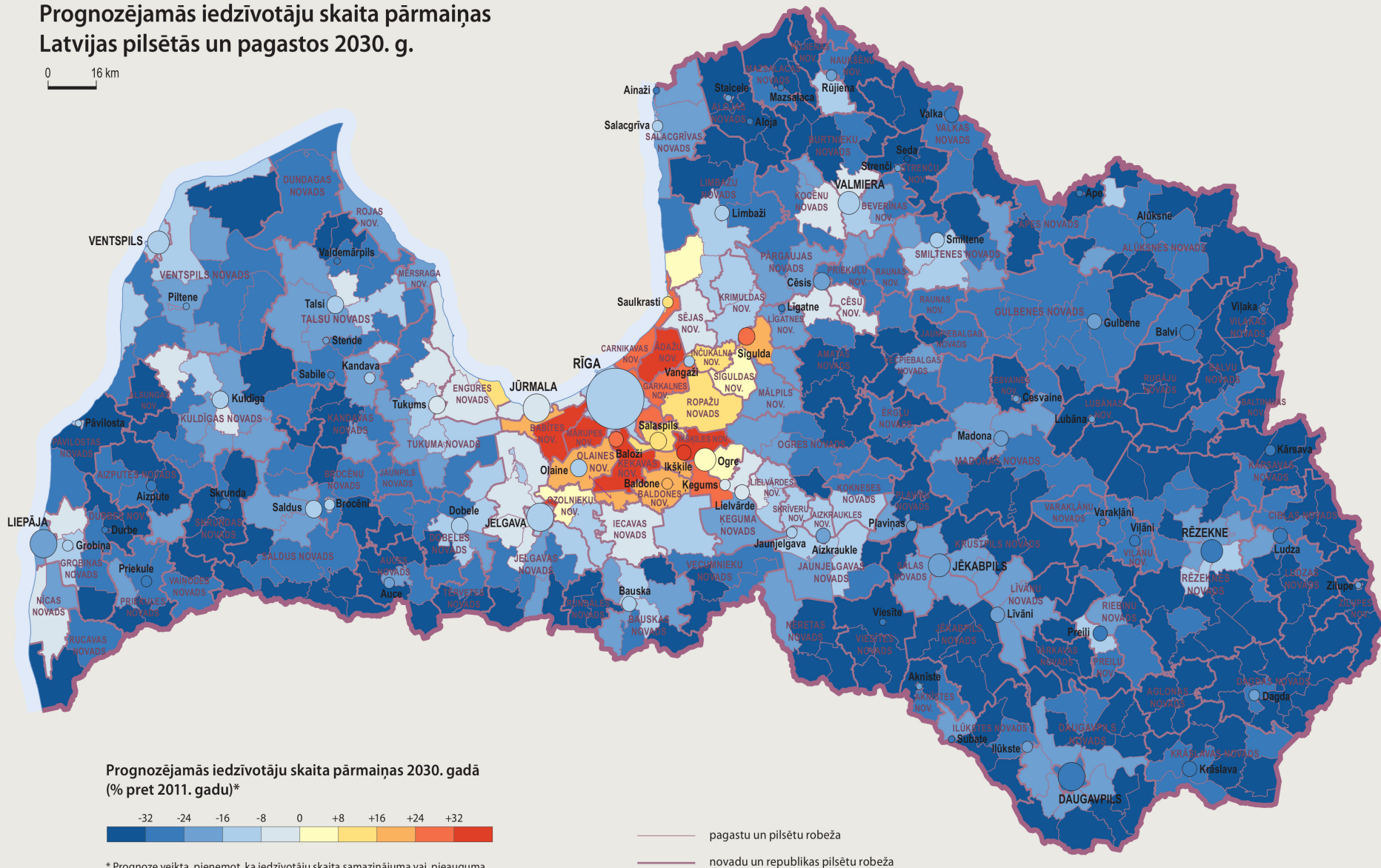
EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

BET KUR MĒS ESAM ?

Ceļa sākumā, vidū, galā?

Prognozējamās iedzīvotāju skaita pārmaiņas Latvijas pilsētās un pagastos 2030. g.

0 16 km

* Prognose veikta, pieņemot, ka iedzīvotāju skaita samazinājuma vai pieauguma vidējais temps konkrētajā pilsētā un pagastā būtiski neatšķirsies no šī rādītāja laika posmā starp 2000. un 2011. gada tautas skaitīšanām. Minētais periods aptver gan ekonomiskā uzplaukuma, gan lejupslīdes laiku, ietekmējot kā migrācijas, tā dzimstības svārstības valstī.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

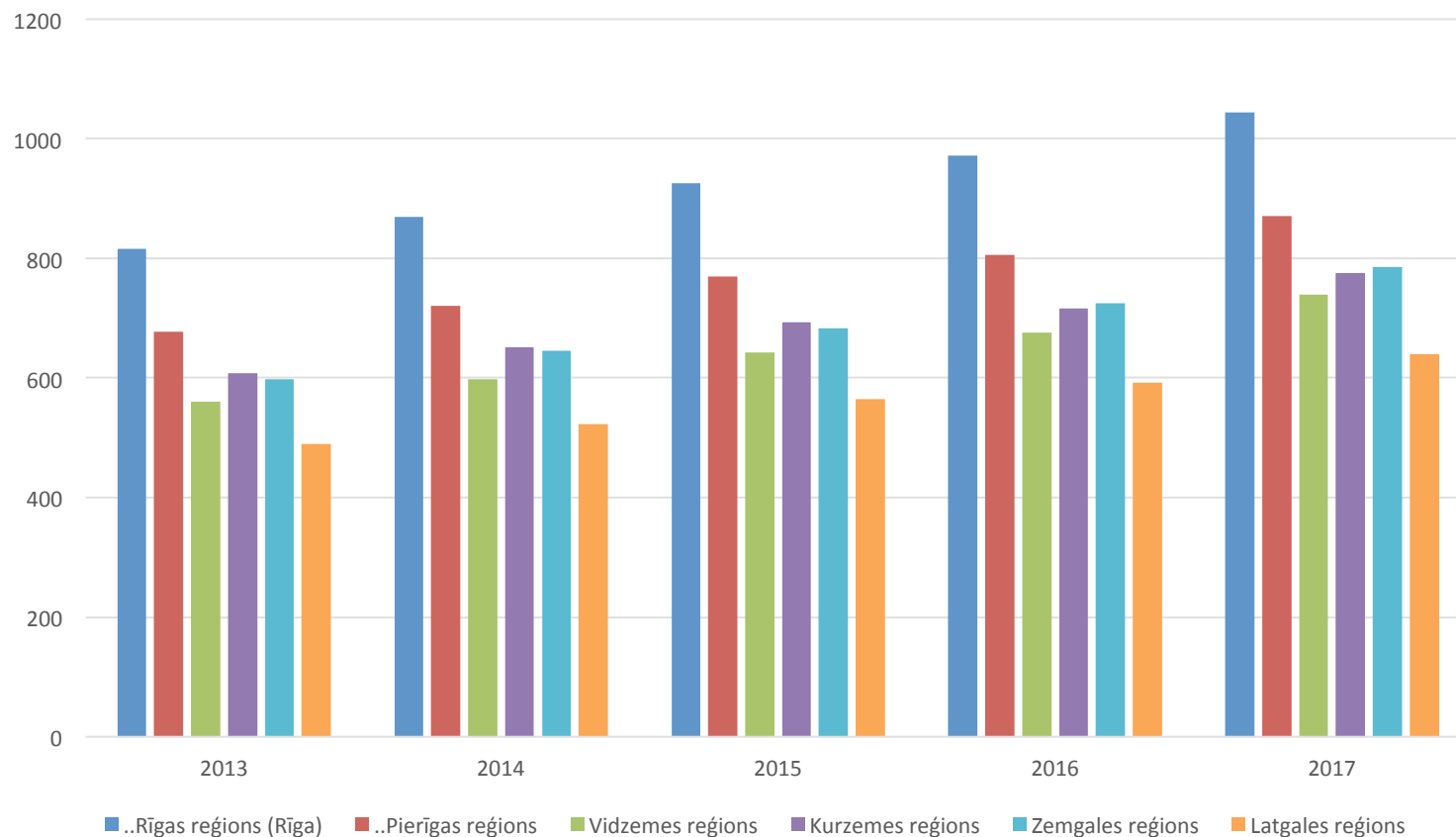

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa. PLAISA PALIELINĀS...

Sekas?

- Sekas:
 - **Centralizācija ap Rīgu** - iedzīvotāju skaita samazinājums reģionos (Latgales reģionā – otrais augstākais ES)
 - **«Paēdušais neēdušo nesapratis»** - bagātās pašvaldības maksā nabadzīgākajām pašvaldībām; finanšu resursu pārdale nepalielina to daudzumu
 - **«Market gap»**: tirgus pats nespēj atrisināt reģionālās atšķirības

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Kāpēc viņi turpina dzīvot vietās
kuras ekonomisti uzskata par
bezcerīgām?

- **Varas nevienlīdzība –**

**Kad vietējā «Jēga» netiek
saredzēta un tādēļ no augšas tiek
uzspiesta cita....**

NAUDA SEKO SKOLĒNAM, SLIMNIEKAM, CEĻUBŪVEI U.T.T....

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Bauskas novada attīstības programma

Stratēģiskie mērķi.	Bauskas novada iedzīvotāji var strādāt .	Iedzīvotāji grib dzīvot Bauskas novadā
--------------------------------	---	---

Ilgtermiņa prioritāte	Pievilcīga un droša dzīves un darba vide
----------------------------------	---

BAUSKAS RAJONA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

- **Stratēģiskie mērķi:**
- 1. Veicināt uzņēmējdarbības un pakalpojumu attīstību;
- 2. Veicināt sabiedrības iesaisti savas dzīves telpas kvalitātes uzlabošanā;
- 3. Veicināt sadarbību uzņēmēju, nevalstisko organizāciju un pašvaldību starpā.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Kopēja politika plaukstošiem lauku apvidiem?

Vai politika mainīs cilvēku ieradumus ?

Tikai mainoties mums pašiem mainīsies politika!

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Mēs gaidām, ka kāds no augšas mums
palīdzēs un padarīs mūsu dzīvi labāku, mums
neko nedarot!

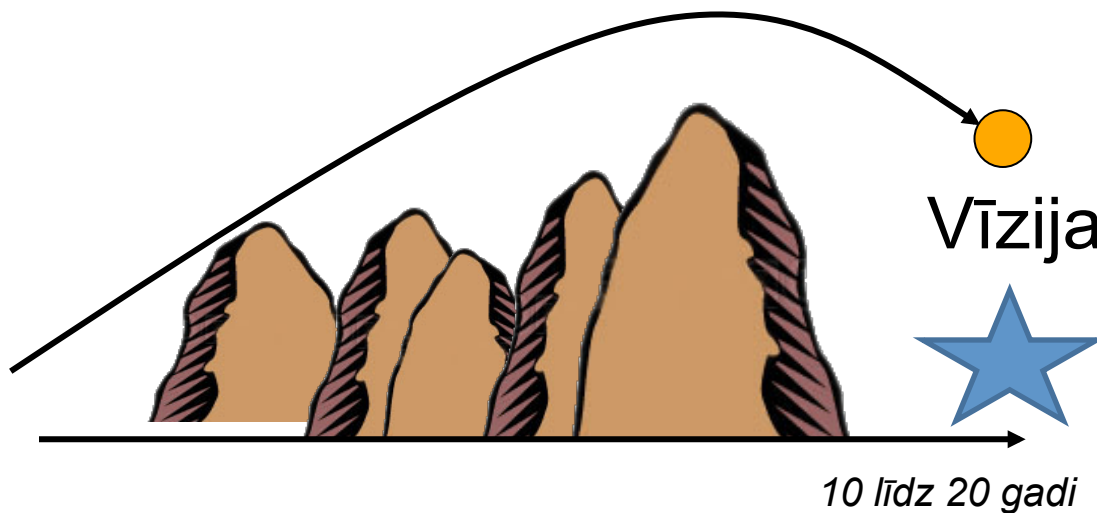
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

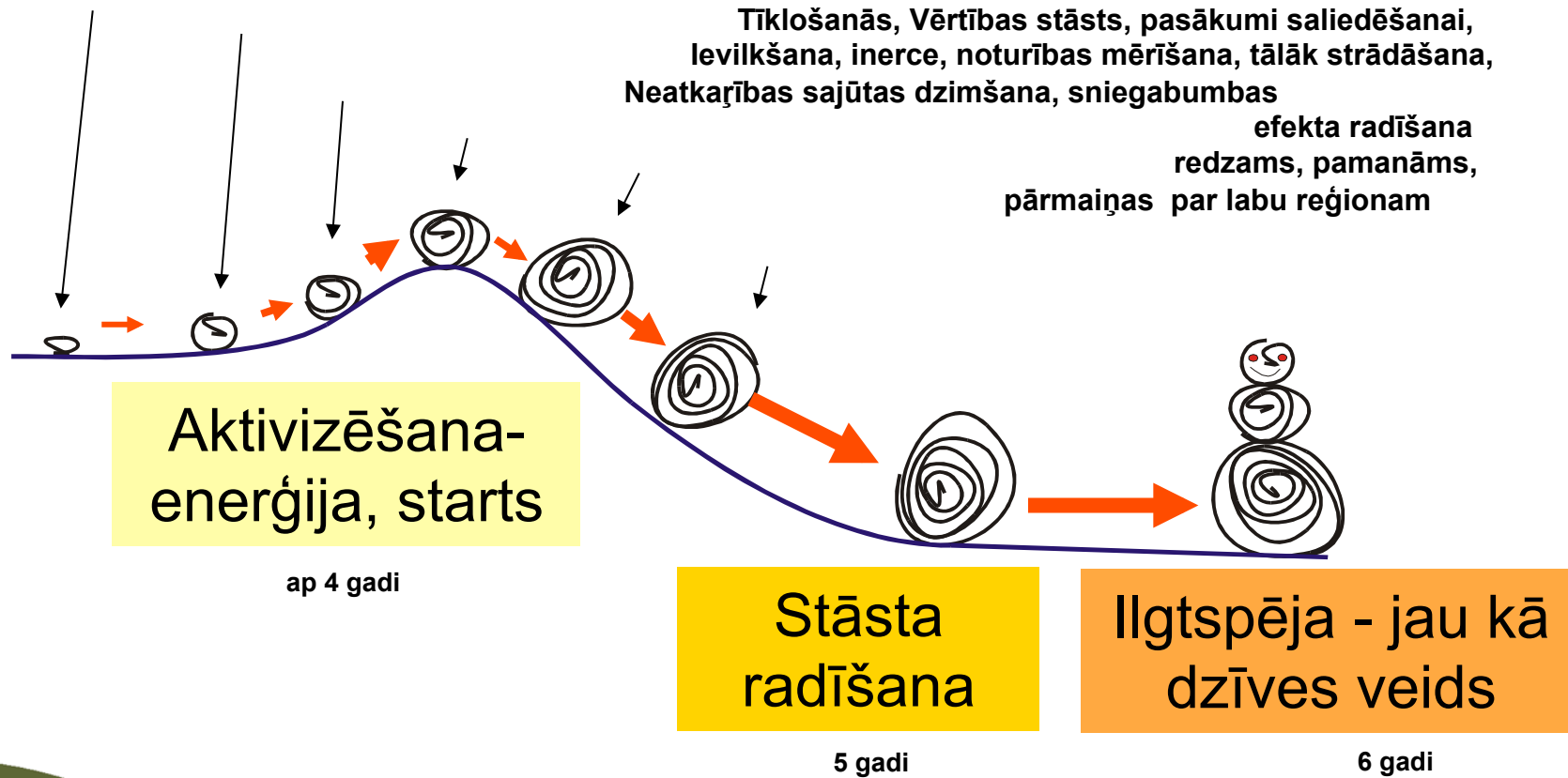
VAI MUMS IR VĪZIJA?

Bez vīzijas kurai tic vairākums, nav nākotnes!

«Guļošo talantu», reģionu ,aktivizēšana

Svarīgākos izaugsmes virzienus atrast un nodefinēt
Vīziju atrast un saprast kā mērīsim virzību, atbalstīt idejas, runāt, pārbaudīt
Informētība, Līderu meklēšana, motivēšana
Tiklošanās, Vērtības stāsts, pasākumi saliedēšanai,
Ievilkšana, inerce, noturības mērīšana, tālāk strādāšana,
Neatkarības sajūtas dzimšana, sniegabumbas

efekta radīšana
redzams, pamanāms,
pārmaiņas par labu reģionam

Kas liecinās ka dzīvojam plaukstošss lauku apvidos?

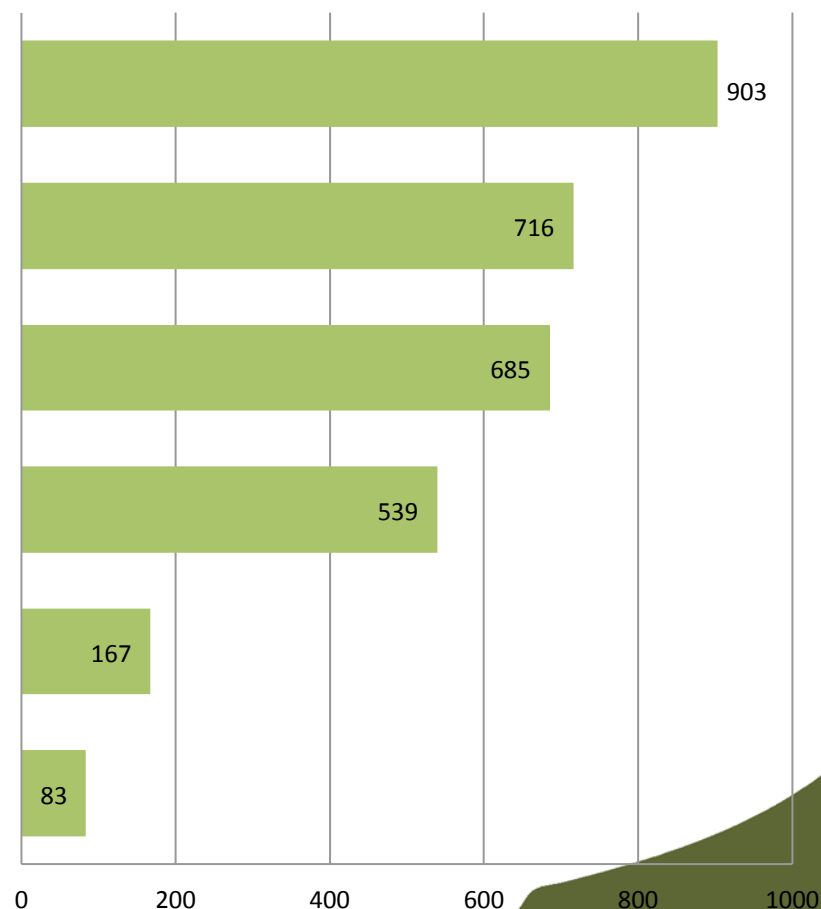
Pamatpakalpojumi (skola, slimnīca u. tml.)
15 minūšu brauciena attālumā

Iedzīvotāju skaita pieaugums

Uzņēmumu skaita pieaugums

Ātrgaitas internets

Cits

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

TIK VIENKĀRŠI

CILVĒKI GRIB DZĪVOT LABĀK UN ŠIM MĒRĶIM IR
JĀVELTA VISAS PŪLES!

**Ja ceļu esi atradis, arī
galamērķis redzams.**

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

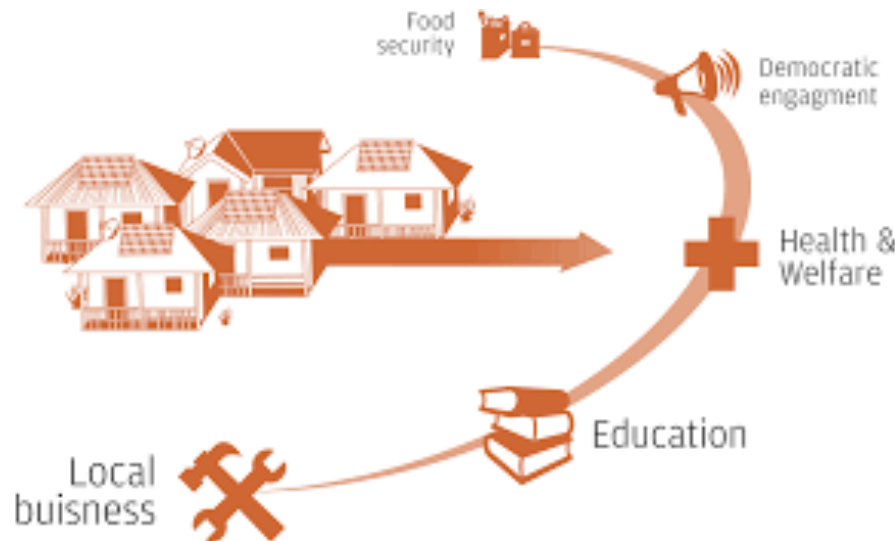

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Kā to sasniegt?

Viedais ciems

- Lauku reģions un kopiena, kas balstās uz savām esošajām stiprajām īpašībām un vērtībām, kā arī uz jaunu iespēju pilnveidošanu, lai radītu jaunu pievienoto vērtību.
- Tradicionālas lietas un jaunas pieejas tiek meklētas un uzlabotas, izmantojot digitālās komunikāciju tehnoloģijas, inovācijas un zināšanu labāku pielietojumu iedzīvotāju labā.
- “Vieds” nozīmē spēju izmantot jebkurus pieejamos resursus, domāt “ārpus rāmjiem” un savstarpēji sadarboties dažādos virzienos.

Viedais ciems

- **Viedo ciemu pamatā ir cilvēki**
- **Jēdziens “vieds” ietver digitālo tehnoloģiju izmantošanu brīžos, kad tas ir piemērojams, – nevis tādēļ, ka tas ir mūsdienīgi vai moderni.**
- **“Vieds” nozīmē domāt arī ārpus ciema.**
- **“Vieds” nozīmē jaunu sadarbību un jaunu sadarbības formu attīstību, – sadarbība notiek no apakšas uz augšu un no augšas uz leju.**
- **“Vieds” nozīmē domāt pašam par sevi, – galvenais uzsvars tiek likts uz vietējiem iedzīvotājiem un viņu spēju vietējo resursu izmantošanai, pielietojot savas zināšanas un uzņemoties iniciatīvu.**

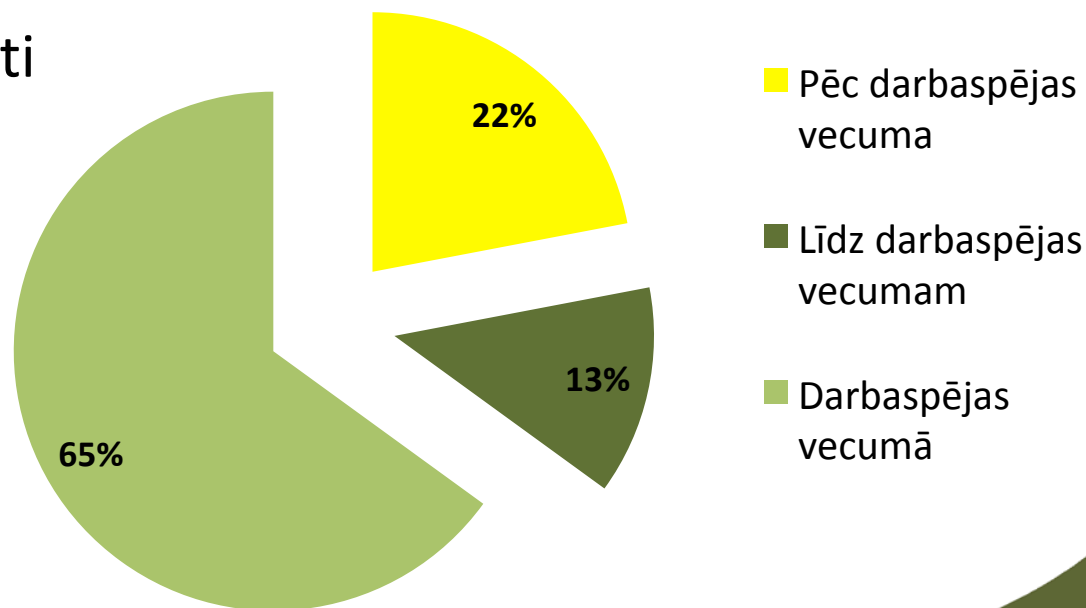
Atbalsts viedo ciemu iniciatīvai

- Nodrošinām tematiskās konsultācijas
- Izstrādājam un organizējam apmācību, veicot ekonomiskos aprēķinus.
- Viedo ciemu idejas popularizēšana - pieredzes apmaiņas braucieni un nodrošināta publicitāte.

Alsunga

- 2.mazākais Latvijas novads pēc iedzīvotāju skaita (1403 iedz.)
- Pašvaldība ar vienas pakāpes pārvaldību
- Suitu kultūrtelpa
- 20 biedrības
- 10 ES programmu projekti
2017.g.
- Vēl 8 LEADER projekti
2017./2018.g.

Alsungas novada iedzīvotāju sadalījums

- Suitu kultūra
- Pašvaldība tuvu iedzīvotājiem
- Aktīvi iedzīvotāji
 - Pieejami sabiedriskie pakalpojumi

Stiprās
puses

Vājās
puses

- Nevēlēšanās mainīties
 - Nepietiekams finansējums infrastruktūras attīstībai (ceļi, dzīvokļi, ūdens, kanalizācija)
- Cilvēku trūkums
 - «Raksturs»
- Pārlicība, ka visas problēmas jāatrisina pašvaldībai

- Ar tūrismu saistītas mazās uzņēmējdarbības attīstība
 - Seniori – pakalpojumu sniedzēji

Iespējas

Draudi

- Novadu reforma (zudīs iespēja pašiem lemt par savām vajadzībām un naudu)
- Jaunu cilvēku īpatsvara vēl straujāka samazināšanās

Ilgtermiņa mērķi

- **Ilgospējīga lauku pakalpojuma izveide**, izveidojot amatnieku, mājražotāju un lauksaimnieku kooperatīvus, kā arī uzņēmēju un pašvaldības sadarbība, lai kopīgi izstrādātu un plānotu savus pakalpojumus
- **E-pakalpojumu izstrāde**, sadarbojoties pašvaldībai, sabiedriskām organizācijām un uzņēmumiem, lai uzlabotu iedzīvotāju apkalpošanas kvalitāti...
- **Ciematica infrastruktūras energoefektivitātes paaugstināšana**, izmantojot digitālās un sakaru tehnoloģijas, piemēram, apkures katlu nomaiņa pret attālināti regulējamiem (...) tādejādi radot iespēju ciematam līdzekļu ietaupījumu ieguldīt attīstības projektos.
- **Izveidot ilgtermiņa stratēģiju virzībai uz ilgtspējīgu attīstību**, īpaši akcentējot iedzīvotāju izglītošanu resursu taupīgā izmantošanā un izlietotā iepakojuma, videi kaitīgo preču, elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu reģenerācijā...

Aptauja

- **«Sniedz atbildi par iespējām lauku teritorijas attīstībai»**
- **Mērķis:** novērtēt sabiedrības iesaisti vietējās teritorijas attīstības procesos un noskaidrot informētību par vietējo iniciatīvu, un LEADER pieeju.
- **Notika no 7.novembra līdz 27.novembrim**
- **605 respondenti**
- **Vidējais respondentu vecums 43,7 gadi**

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

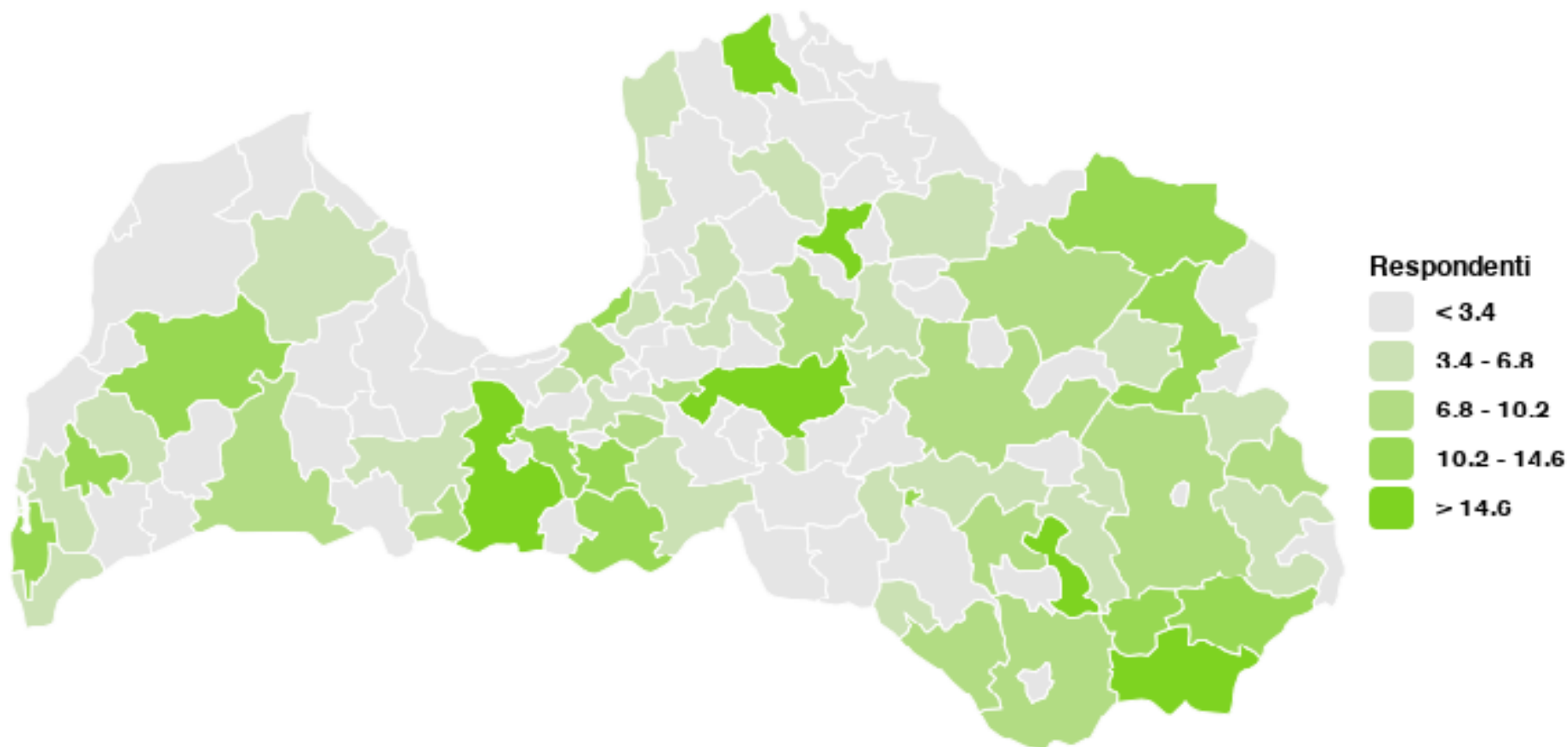

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Respondentu apdzīvotās vietas

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

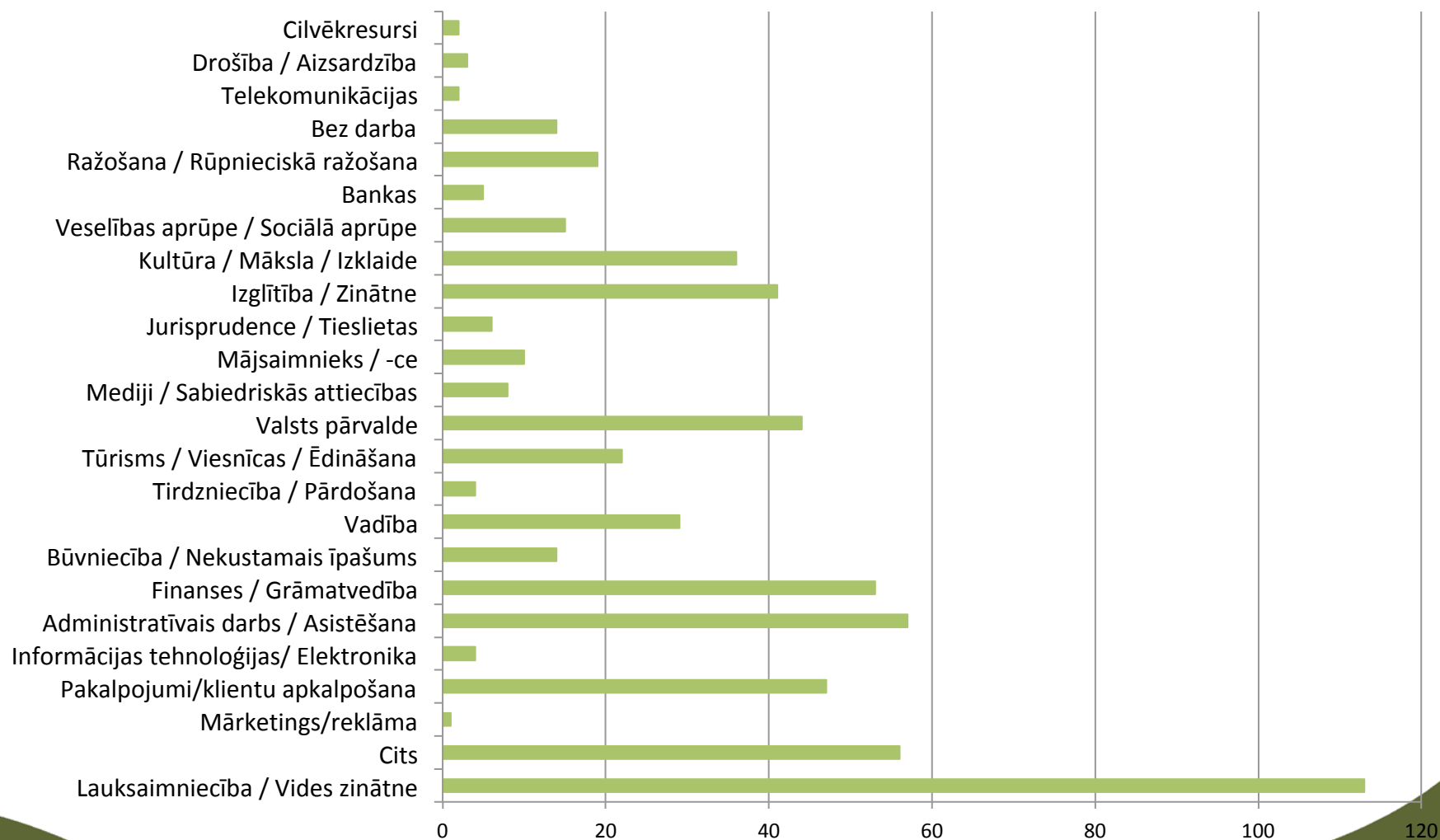

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Respondentu nodarbošanās

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

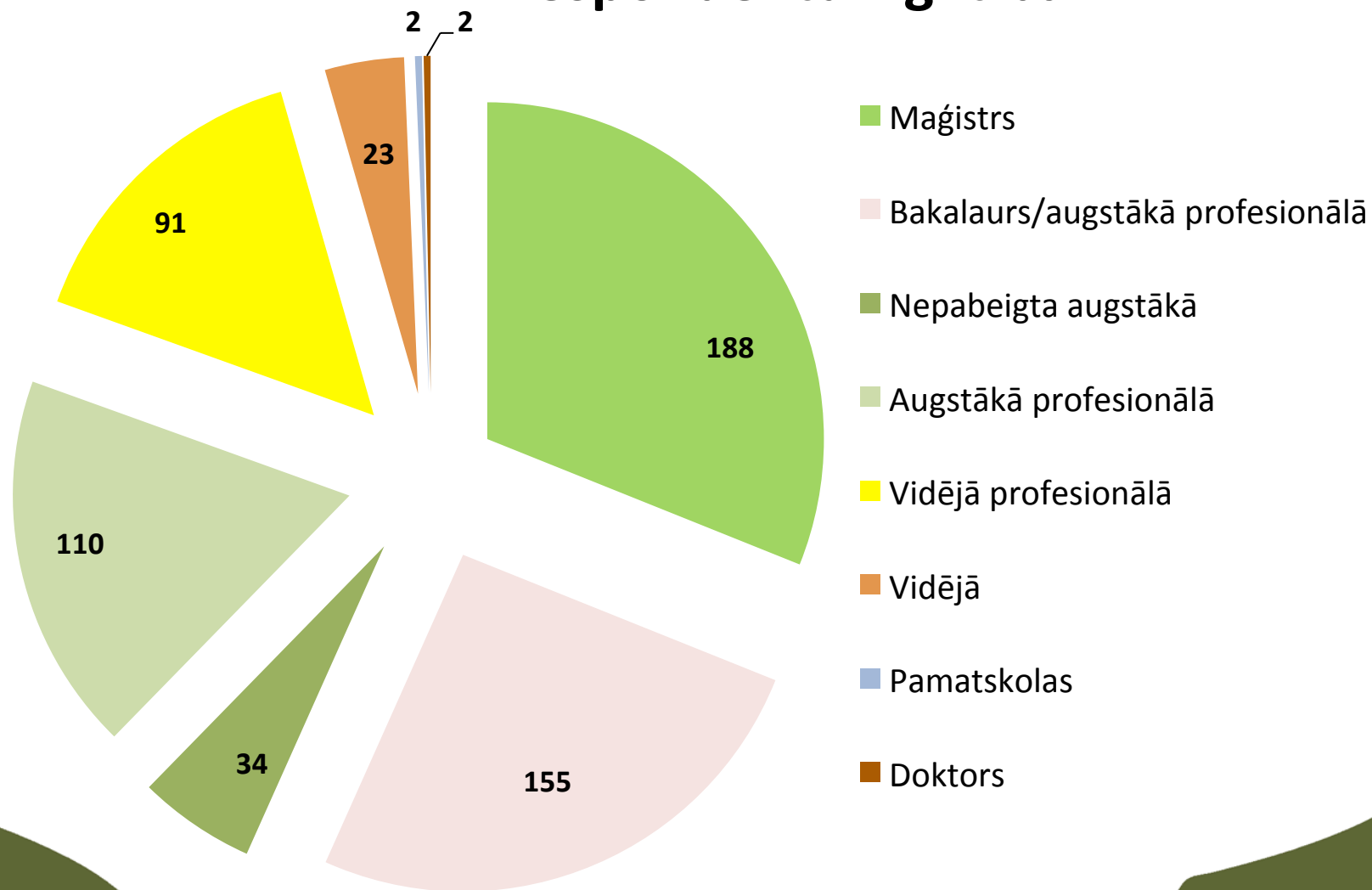

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Respondentu izglītība

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

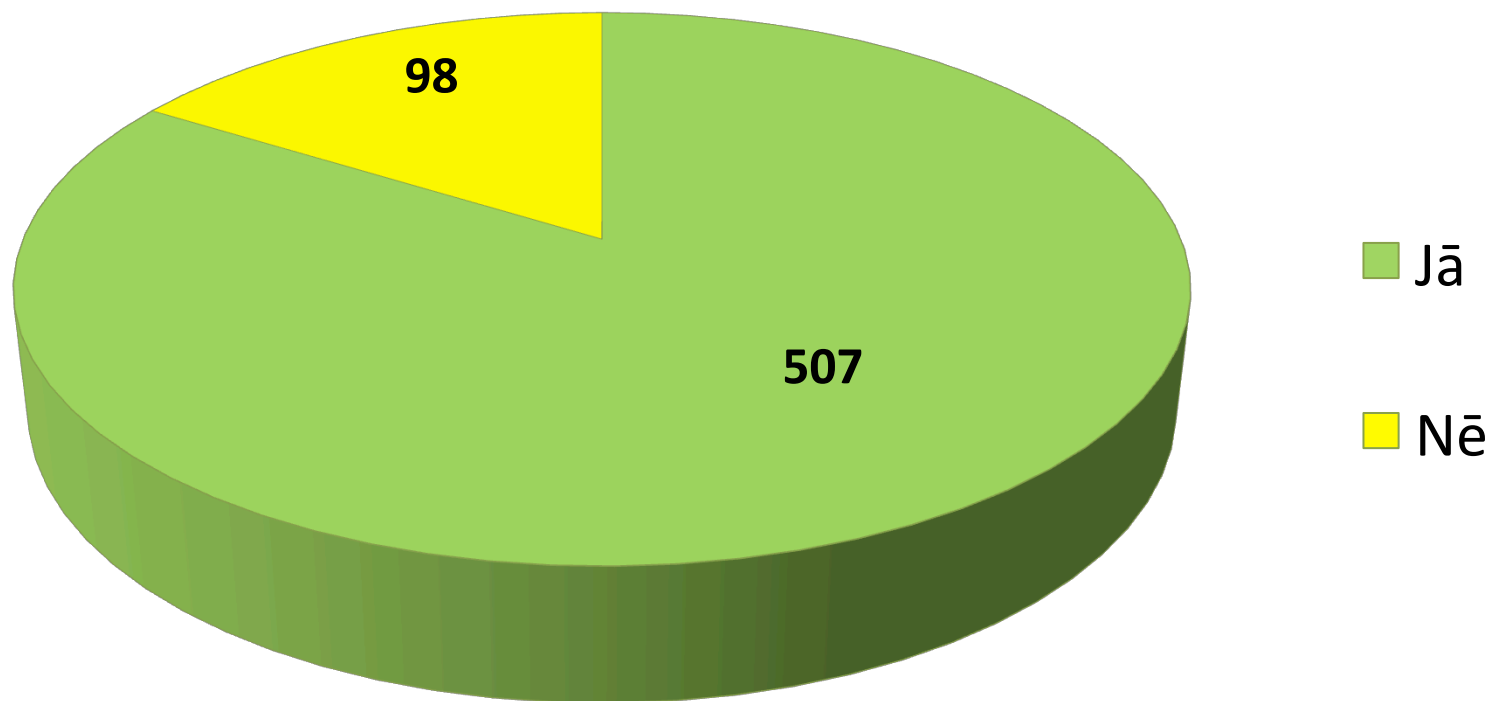

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Vai esat dzirdējis/-usi par LEADER pieeju?

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

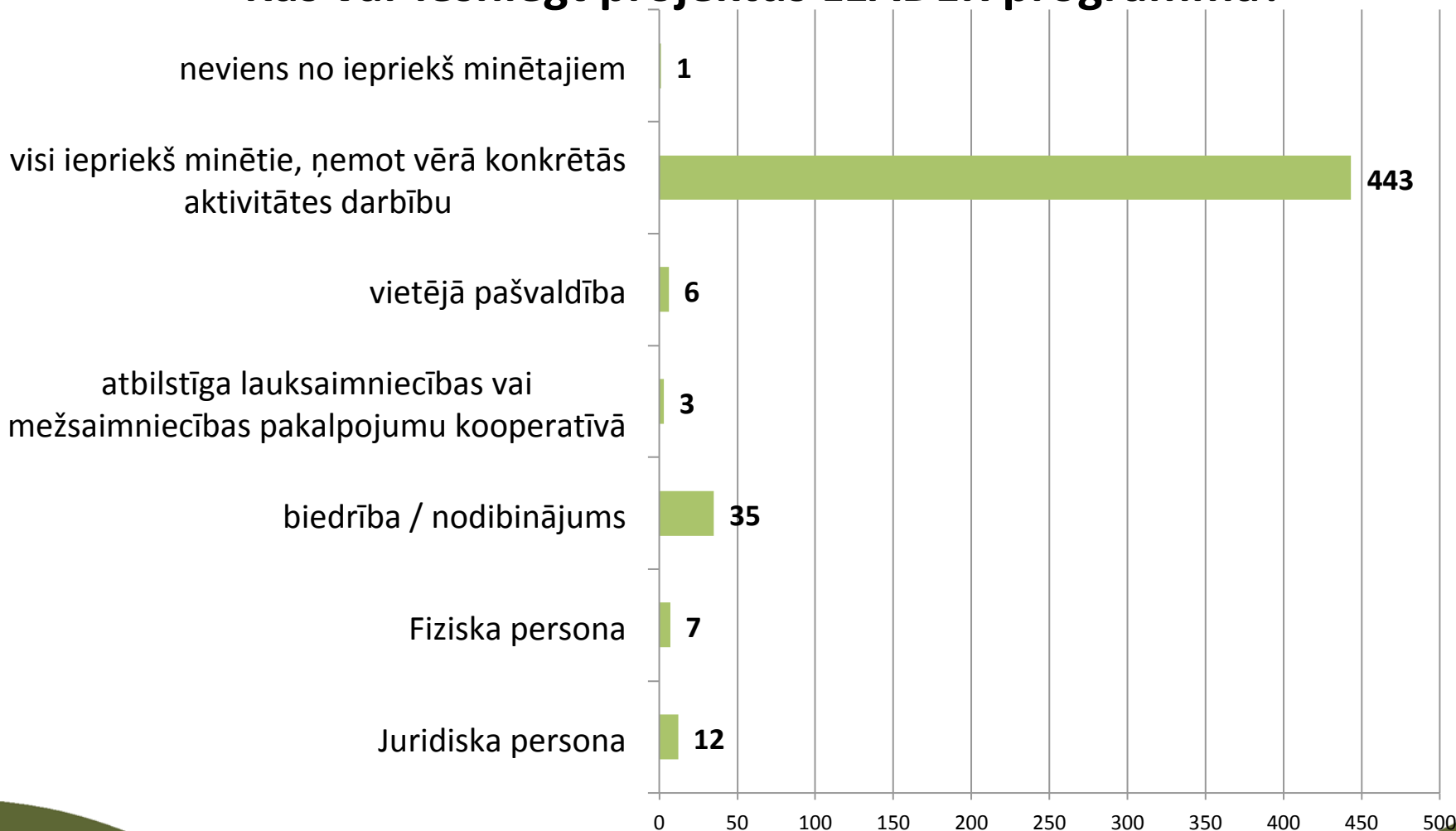

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Kas var iesniegt projektus LEADER programmā?

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

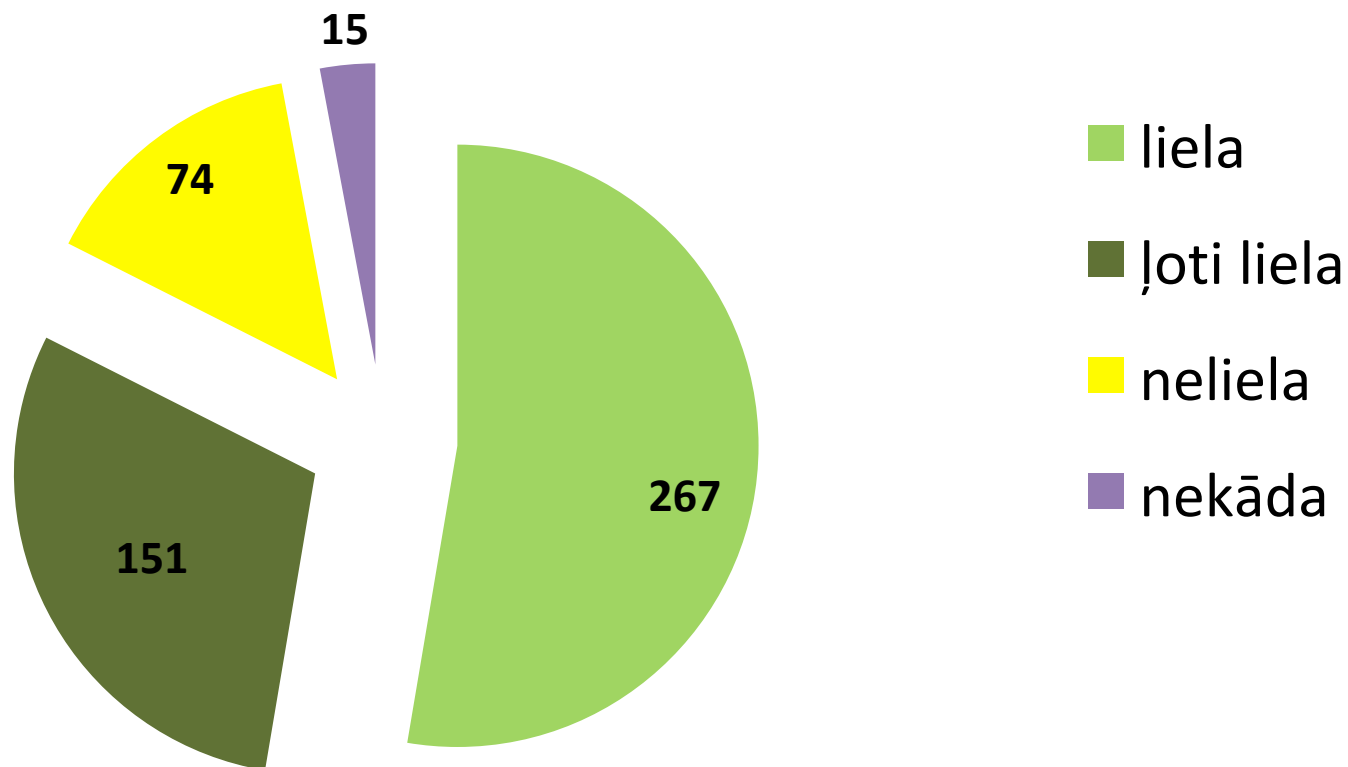

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Cik liela loma, Jūsaprāt, ir pašvaldībām LEADER programmas īstenošanā?

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

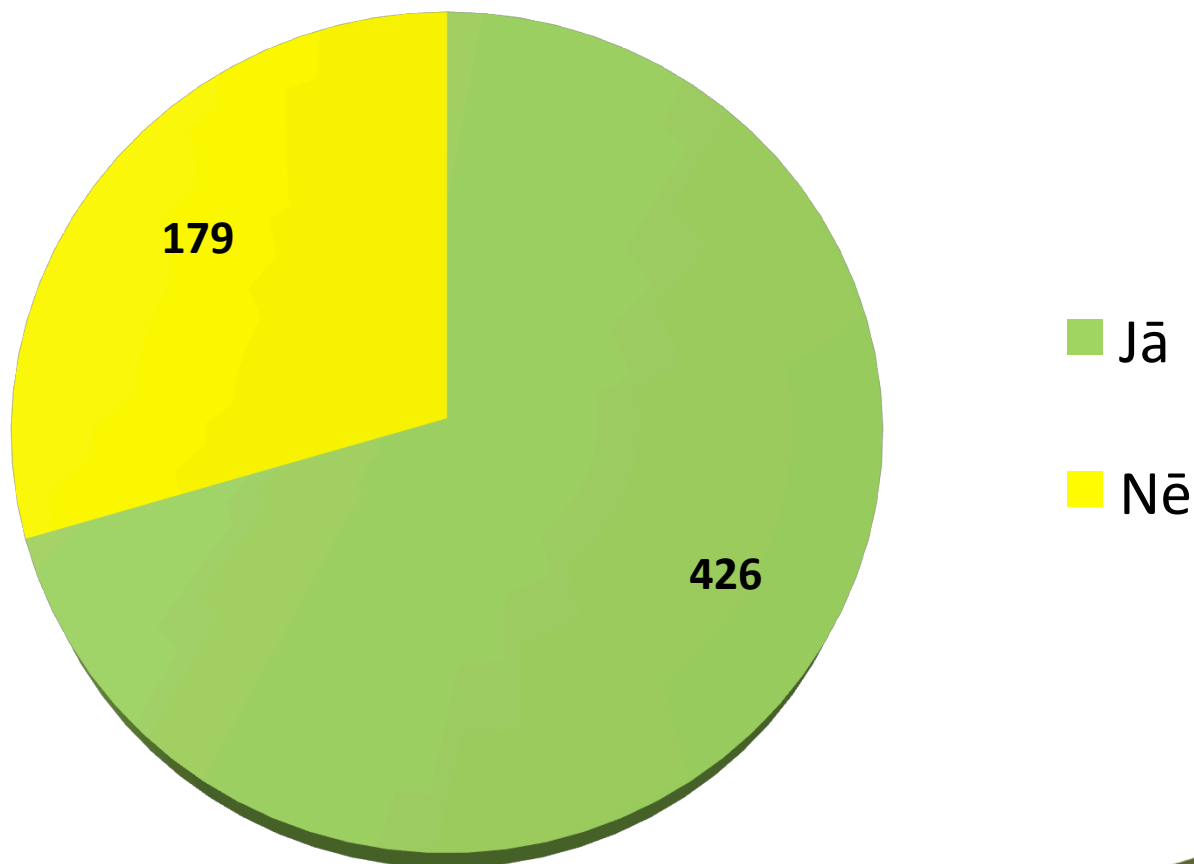

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Vai Jūs zināt, kas ir vietējā rīcības grupa/ partnerība?

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

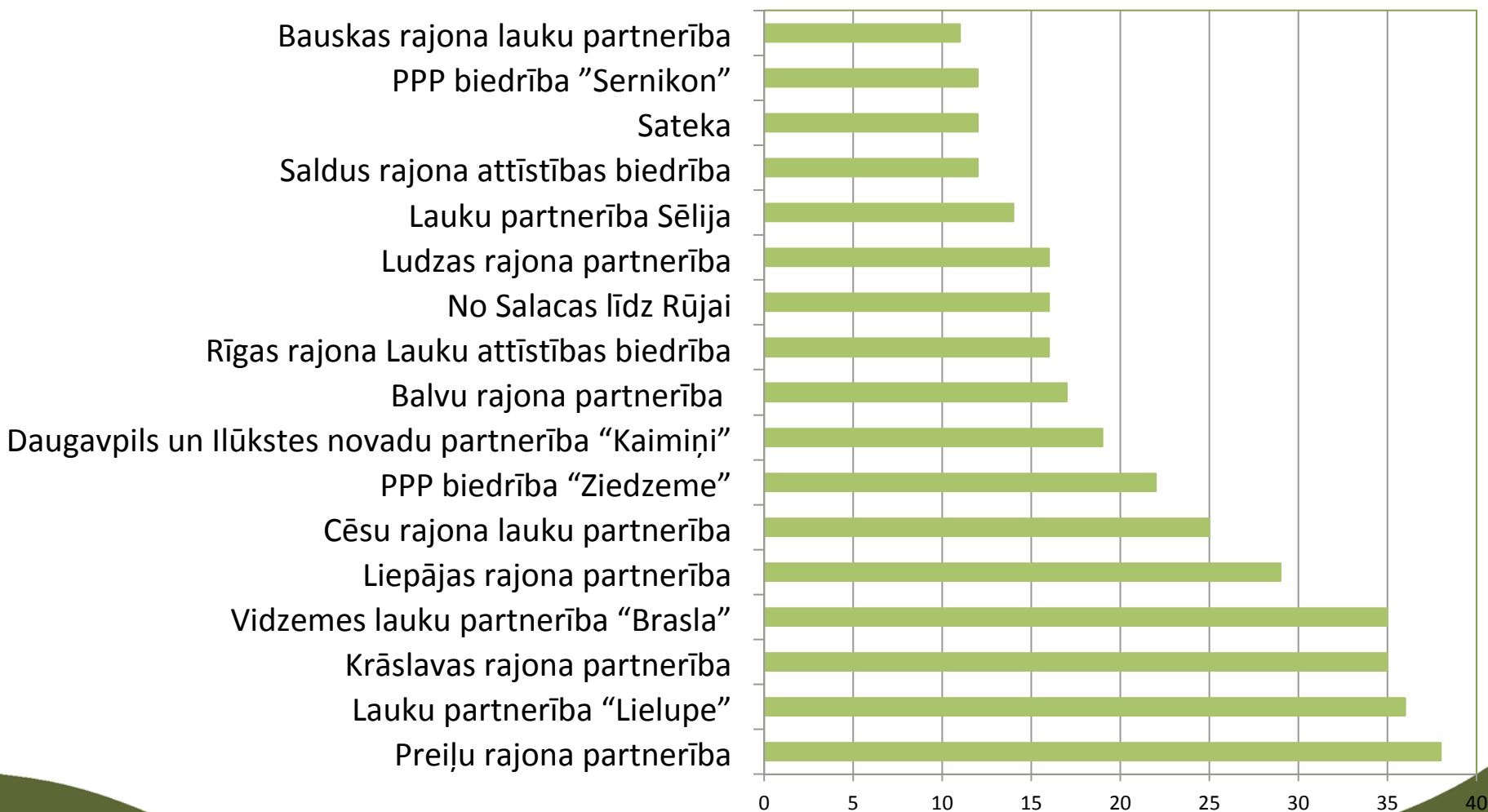

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

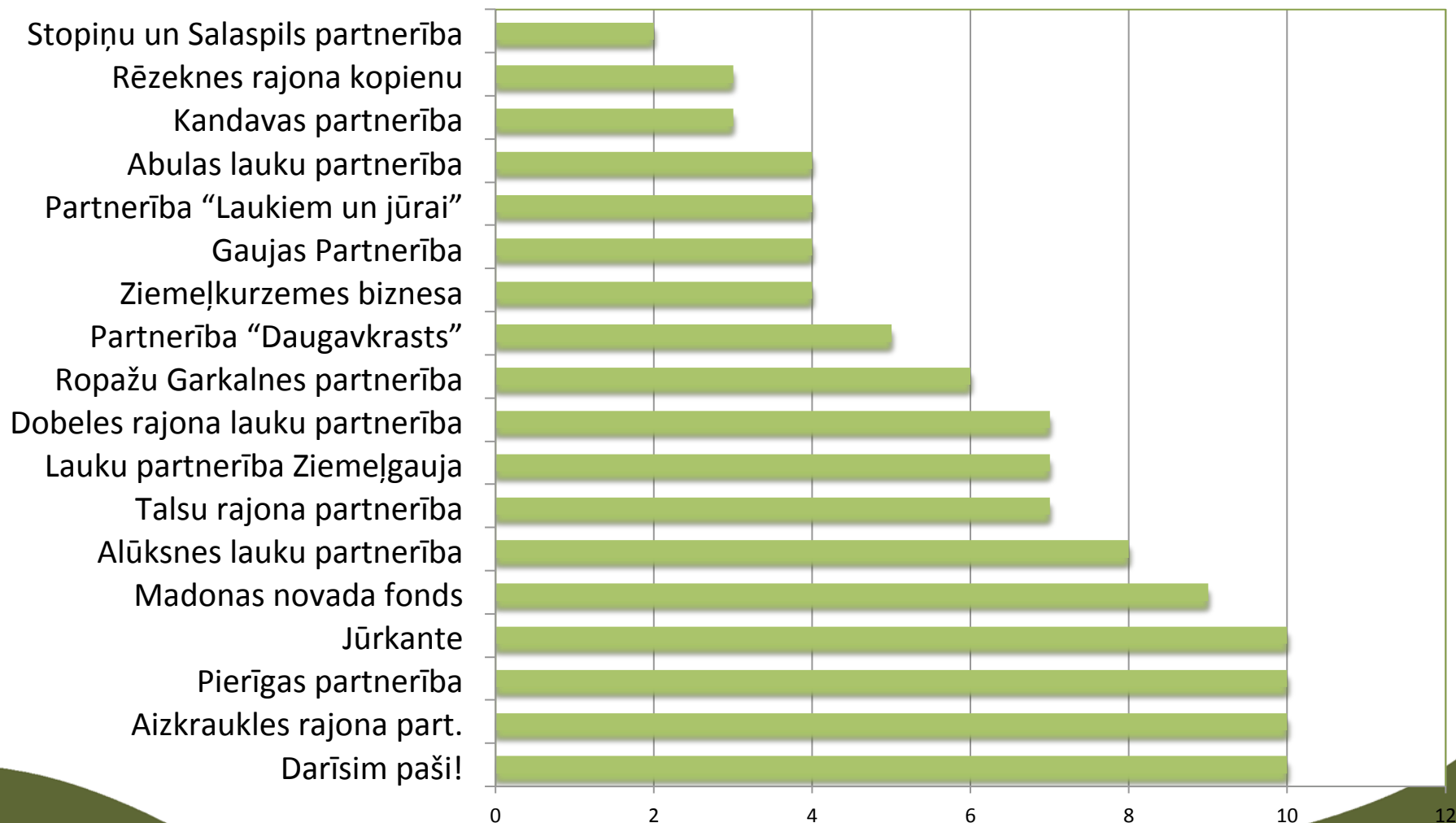

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Cik reižu minēta kāda no VRG

Cik reižu minēta kāda no VRG

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

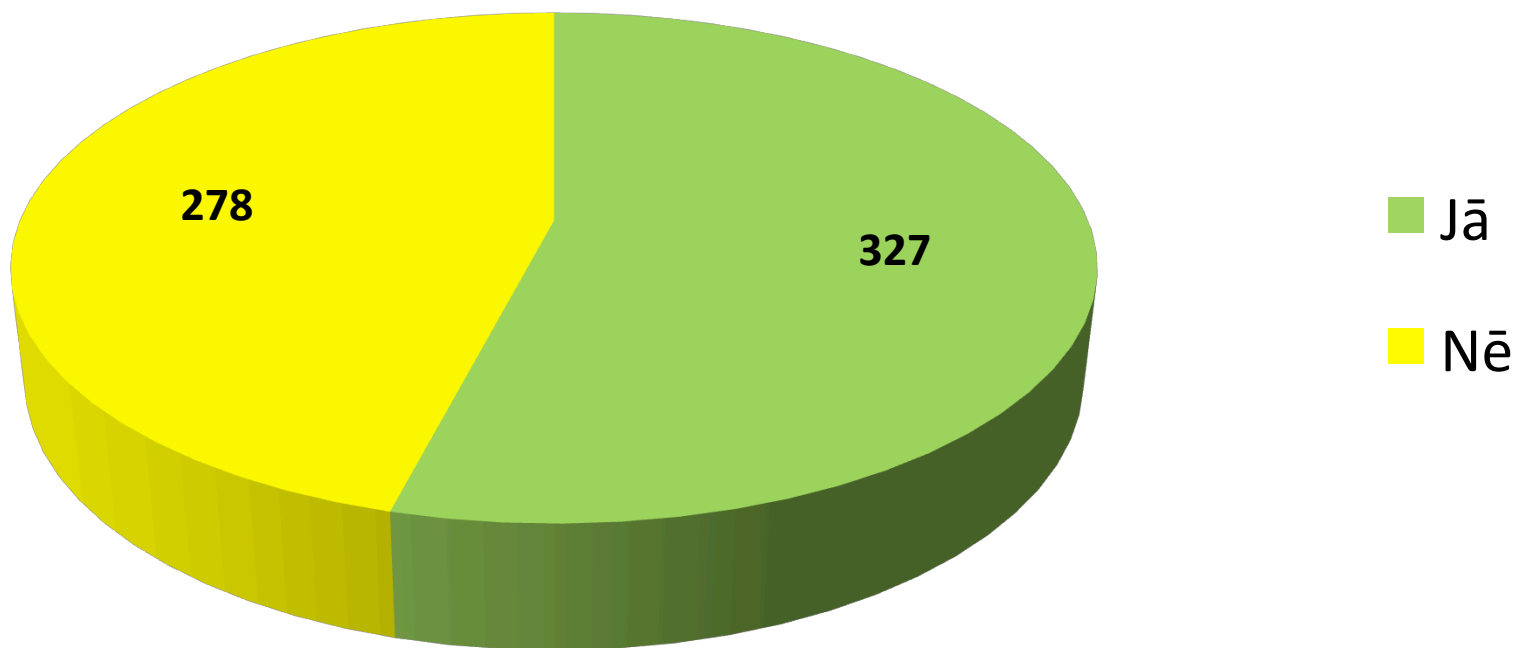

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Vai Jūs esat iesaistījies/-usies savas apdzīvotās teritorijas vietējā iniciatīvā?

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

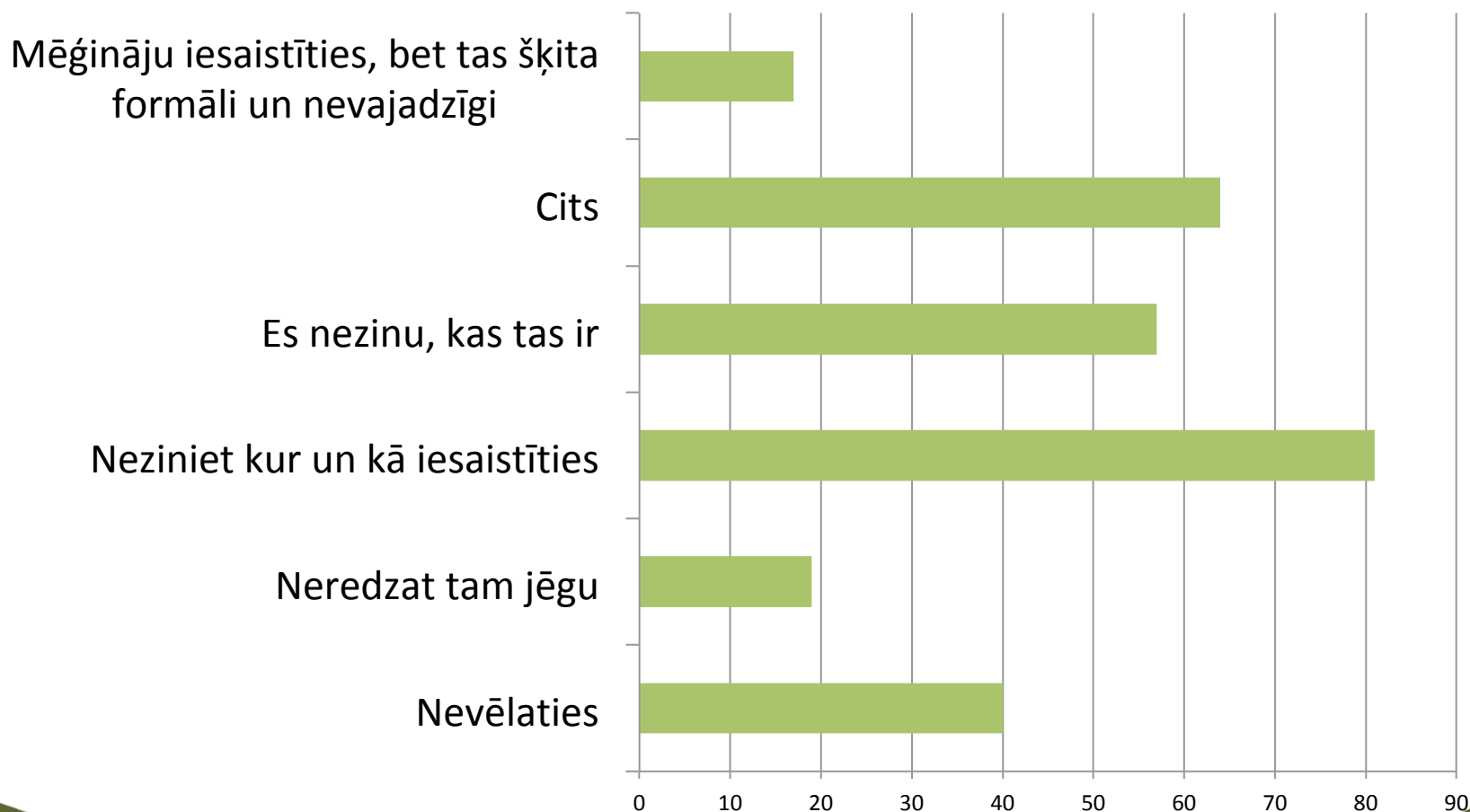

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

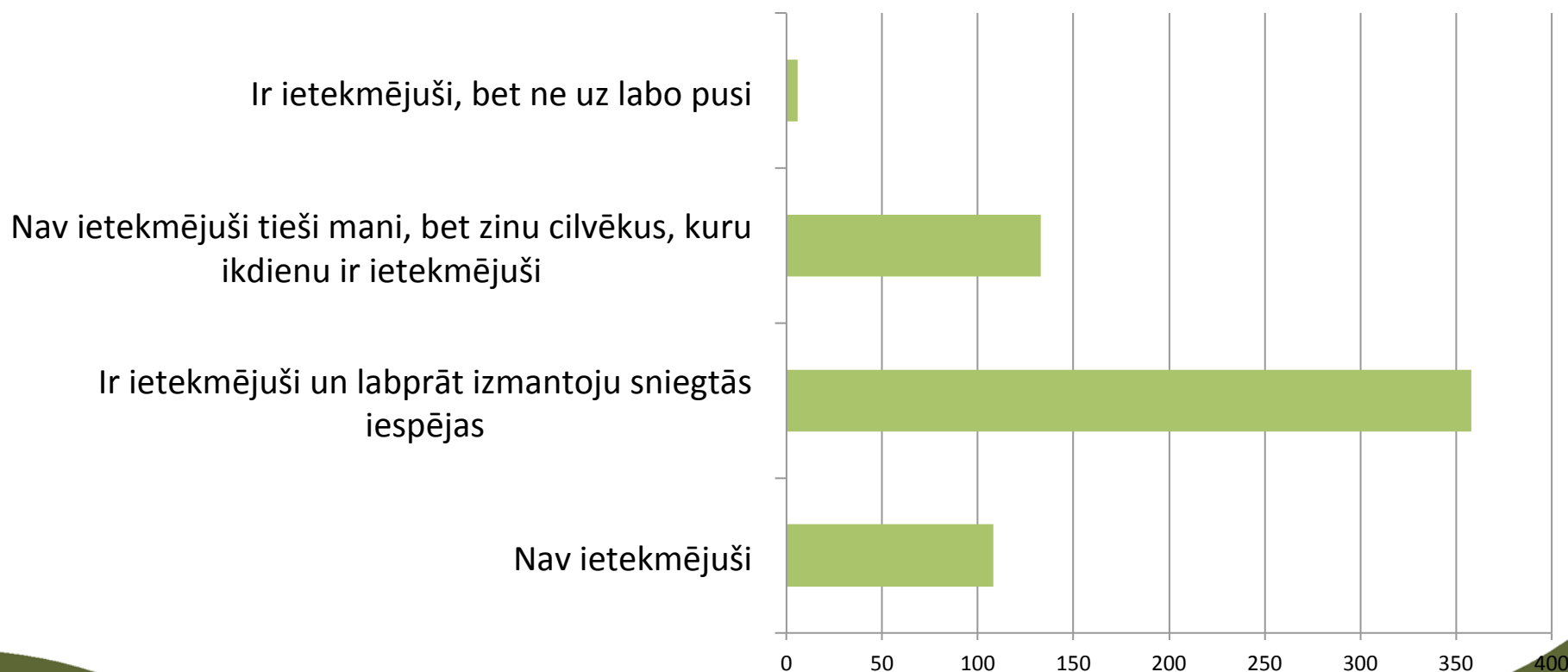

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

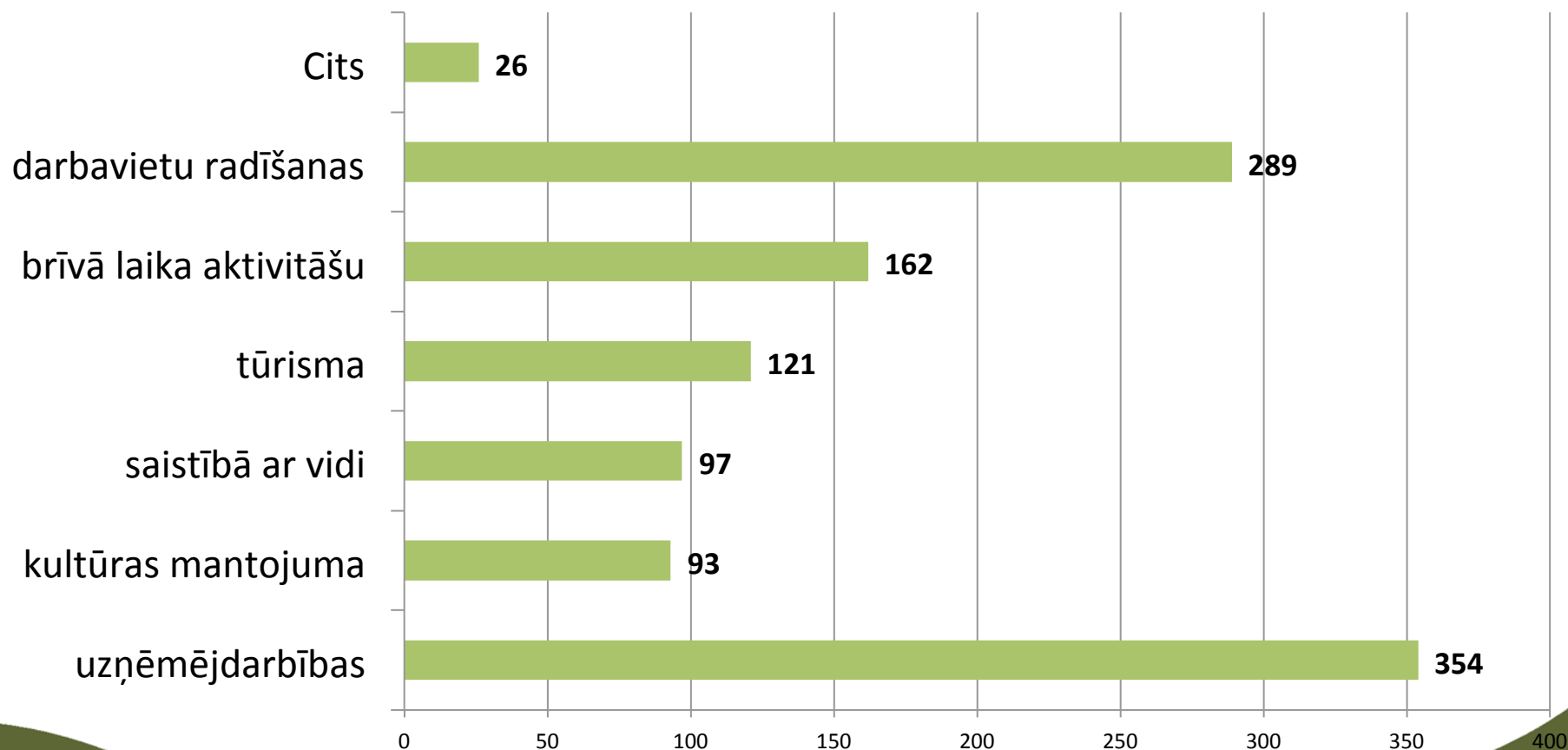
Neesat iesaistījies/-usies tāpēc ka:

Vai Jūsu ikdienas dzīvi ir kaut kā ietekmējuši LEADER programmas projekti? (piemēram, brīvā laika aktivitātes, bērnu laukumi, āra trenažieri, jauni uzņēmumi, dažādi pakalpojumi, dabas takas, telpu labiekārtošana)

Kādus vietējās attīstības jautājumus vajadzētu risināt Jūsu teritorijā? Atzīmējiet, Jūs prāt, 2 svarīgākos!

Secinājumi

- Lielākā daļa respondenti ir dzirdējuši par LEADER pieeju un var arī minēt konkrētas VRG.
- Ne visi respondenti, kas atzīmēja, ka zina, kas ir VRG, tiešām var kādu nosaukt, tiek minētas dažādas citas, iespējams, iesaistītas NVO.
- Šobrīd LEADER programma aptver iedzīvotājiem būtiskus jautājumus, tomēr tiek uzsvērts, ka ir svarīgi sakārtoti ceļi un iespējas strādāt attālināti.
- Lielākā daļa respondentu labprāt izmanto LEADER programmas projektu sniegtās iespējas.
- Diezgan liela daļa no respondentiem nav iesaistījušies vietējā iniciatīvā, ir arī tādi, kas uzskata, ka, ja viņu projekti nav apstiprināti, tad viņi nav varējuši iesaistīties.
- Lielākā daļa aptaujas respondentu ir no Krāslavas, Jelgavas, Preiļu un Mazsalacas novadiem.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Prieks būt šeit!